

Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen vision ohjausryhmän 8. kokous

Aika: ke 18.3.2026 klo 15.30–17.00
Paikka: Nh. Aleksanteri, sisäministeriö, Kirkkokatu 12

Osallistujat: Tiede- ja kulttuuriministeri **Mari-Leena Talvitie** (puheenjohtaja)
Valtiosihteeri **Kristiina Kokko** (varapuheenjohtaja)
Pääjohtaja **Paula Eerola**, Suomen Akatemia
Strategiajohtaja **Hannu Kemppainen**, Business Finland Oy
Erityisasiantuntija **Samuli Leppämäki**, Suomen opiskelijakuntien liitto Samok ry.
Puheenjohtaja **Maria Löfgren**, Akava
Rehtori **Minna Martikainen**, Suomen yliopistot Unifi ry.
Rehtori **Jari Multisilta**, Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry.
Rehtori **Ilkka Niemelä**, Suomen yliopistot Unifi ry
Asiantuntija **Riina Nousiainen**, STTK
Rehtori **Riitta Rissanen**, Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry.
Koulutuspolitiikan asiantuntija **Heidi Rättyä**, Suomen ylioppilaskuntien liitto SYL ry.
Koulutuspoliittinen asiantuntija **Jenni Suutari**, Suomen lukiolaisten liitto ry.
Rehtori **Antti Syväjärvi**, Sivistysala ry.
Asiantuntija **Mikko Vieltojärvi**, Elinkeinoelämän keskusliitto

Ylivohtaja **Sirkku Linna**, opetus- ja kulttuuriministeriö (pysyvä asiantuntijajäsen)
Johtaja **Erja Heikkinen**, opetus- ja kulttuuriministeriö (pysyvä asiantuntijajäsen)
Johtaja **Jonna Korhonen**, opetus- ja kulttuuriministeriö (pysyvä asiantuntijajäsen)

Opetusneuvos **Riina Vuorento**, opetus- ja kulttuuriministeriö (sihteeri)
Erityisasiantuntija **Markus Ylimaa**, opetus- ja kulttuuriministeriö (sihteeri)

Kokouksessa käsiteltävät asiat

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen kello 15.32.

Ministeri on flunssan vuoksi etänä, mutta käytti kokouksen alkuun puheenvuoron. Ministeri kertoi, että visiotyössä ollaan loppusuoralla ja tämän päivän kokouksessa tärkeän käsittelyn äärellä. Visioluonnos toimitetaan kokouksen jälkeen avoimelle kommentointikierrokselle 26.3.–15.4. väliseksi ajaksi. Lausuntokierroksen käynnistyessä järjestetään avoin visiowebinaari.

2. Kokousmuistioiden hyväksyminen

Päätösesitys: Hyväksytään 24.2. kokouksen muistio.

Päätös: Hyväksyttiin edellisen kokouksen muistio.

3. Luonnos korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visioksi

Esittelijät: tiede- ja kulttuuriministeri Mari-Leena Talvitie ja ylijhtaja Sirkku Linna

Päätösesitys: Käydään keskustelu luonnoksesta korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visioksi. Visioluonnos toimitetaan avoimelle kommenttikierrokselle 26.3. alkaen.

Päätös: Todettiin, että tämän päivän keskustelun pohjalta muokattava visioluonnos toimitetaan avoimelle kommentointikierrokselle.

Ministeri totesi keskustelun aluksi, että ohjausryhmän ja parlamentaarisen seurantaryhmän kommenttien pohjalta visioluonnoksesta on laadittu päivitetty versio, jossa tavoitteet ja toimenpidesuosituksukset on koottu yhteen. Luonnokseen ei ole tehty merkittäviä sisällöllisiä muutoksia, vaan ilmaisua on kehitetty ja täsmennetty kautta koko tekstin.

Keskustelussa todettiin yleisesti, että luonnoksen rakenne on kehittynyt hyvään suuntaan ja se koettiin selkeämmäksi kuin aiemmin. Parlamentaarisen seurantaryhmän nähtiin tukeneen pitkälti samoja teemoja kuin ohjausryhmässä aiemmin käyty keskustelu.

Useissa puheenvuoroissa nousi esiin huoli siitä, että korkeakoulujärjestelmää käsitellään luonnoksessa liiaksi yhtenä kokonaisuutena ja että duaalimallin erityispiirteet jäävät liian vähälle huomiolle. Korostettiin, että yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen erilaiset roolit ja vahvuudet tulisi tunnistaa selkeämmin, samalla kun yhteistyölle luodaan kannusteita. Todettiin, että kaikki korkeakoulut eivät voi kehittyä samaan suuntaan ja että erikoistumisen tarve tulisi näkyä vahvemmin. Koulutusvastuusäntelyn osalta painotettiin, että ohjauksen tulee säilyä ministeriössä, jotta vältetään hallitsematon kehitys.

Tutkintorakenteeseen liittyen pohdittiin laaja-alaisten tutkintojen soveltuvuutta erityisesti ammattikorkeakouluihin sekä tutkintojärjestelmän ja tutkintonimikkeiden kehittämistarpeita. Koulutustason noston tavoitteiden riittävyttä epäiltiin, ja esiin nousi kysymys siitä, miten

sidosryhmäkyselyissä esitetyt nostot, erityisesti henkilöstöä koskevat toimet, on huomioitu luonnoksessa. Opiskelijoiden hyvinvoinnin vahvistamista koskevia kirjauksia pidettiin vielä varsin yleisluontoisina.

Tutkimukseen ja TKI-toimintaan liittyen todettiin, että tulosten yhteiskunnallistaminen ja kaupallistaminen on kuvattu liian ylätasolla. Esitettiin, että yhteistyötä yritysten kanssa sekä tutkimuslähtöisten yritysten syntymistä tulisi kuvata konkreettisemmin. Myös datapohjaisen tutkimuksen rooli nähtiin jäävän epäselväksi. Useissa puheenvuoroissa tuotiin esiin tarve varmistaa T&K-rahoituksen jatkuvuus ja estää T&K-intensiteetin lasku 2030-luvulla sekä pidemmällä aikavälillä.

Tekoilyn vaikutukset nousivat keskeiseksi keskustelunaiheeksi. Todettiin, että visiosta puuttuu lähes kokonaan kuvaus siitä, miten tekoily muuttaa opetuksen sisältöjä, tutkimusta, työtä ja jatkuvan oppimisen tarvetta. Ministeri piti tekoilyn esiin nousemista tärkeänä ja totesi, että korkeakoulukentällä olisi syytä linjata, miten tekoilyä hyödynnetään, tarvitaanko valtakunnallisia tai eettisiä ohjeistuksia ja miten huomioidaan sen laajemmat yhteiskunnalliset vaikutukset. Näiden kirjausten nähtiin olevan mahdollisia erityisesti lausuntokierroksen jälkeen.

Kansainvälisten opiskelijoiden asemaa ja opiskeluperäisen maahanmuuton edistämistä pidettiin keskeisenä tulevaisuuskysymyksenä, ja todettiin, että prosesseja tulisi kehittää hakijoiden näkökulmasta selkeämmiksi. Nuoria ja toisen asteen koulutusta koskevien kirjausten nähtiin olevan perusteltuja, sillä vision tavoitteet eivät toteudu ilman toimivia nivelvaiheita koulutusjärjestelmässä.

Valtionrahoitusta koskevassa keskustelussa nousi esiin huoli velkajarrun vaikutuksista ja rahoituksen vähenemisestä. Ministeri totesi, että vaikka ikäluokkien pieneneminen laskee sivistyshallinnon kokonaismenoja, rahoitus opiskelijaa kohden voi silti säilyä lähes nykytasolla. Priorisointien merkitystä pidettiin keskeisenä osana tulevaa rahoituskeskustelua.

4. Muut esille tulevat asiat

- Todettiin, että avoin visiowebinaari järjestetään to 26.3. klo 9–10. Webinaarin yhteydessä käynnistyy vision lausuntokierros.
- Ministeri kertoi vierailevansa lähiviikkoina useissa korkeakouluissa kulttuurikierroksen yhteydessä.
- Ohjausryhmän seuraava kokous on 30.4. klo 8.00.

5. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 17.02.